

lis lehetne egy kávézó-könyvtári környezet kialakítása, ahol a címek kiválasztása és másolása közben kávézni lehet.

Minden látássérült használó tudja, szándéknyilatkozatot ír alá arról, hogy a hangrögzítést nem másolhatja, terjesztheti. A sokszorosítás azonban szoftverekkel megoldható, mindennel visz-

sza lehet élni. Kérdéses ezért a jövőre nézve a hangos könyvek és a hangos könyvtárak sorsa, remélhető, hogy szükség lesz mindkettőre, mert a használók továbbra is igényt fognak tartani a szolgáltatások könyvtári keretekben történő biztosítására.

(Prókai Margit)

Tájékoztatási rendszerek

Hálózatok, regionális rendszerek

07/219

CHASE, Darren: Transformative sharing with instant messaging, wikis, interactive maps, and Flickr = Comp.Lib. 27.vol. 2007. 1.no. 7-8, 52-54, 56.p.

Új webes megoldások az információ megosztására

Számítógép-hálózat

A cikk szerzője informatikus könyvtáros Stony Brookban, az egyetem egészségügyi könyvtárában. A Library 2.0 eszközeivel: modern webes felülettel, online közösségépítő és azonnali üzenetküldő (IM – instant message) szolgáltatások bevezetésével korszerűsítette a tájékoztató szolgálatot és a belső intranetet, ezáltal a használókkal, illetve minden érdekelten történő kommunikációt. Mindeközben kollégáival együttműködve újabb barátokat szerzett a könyvtárnak és látható eredményeket ért el a brandépítés és a PR terén is.

Sokan a kollégák közül persze idegenkedtek az új eszközöktől. Félelmet, bizonytalanságot, ketyeket éreztek velük szemben. A tájékoztató könyvtárosok viszont lelkesek voltak, mivel az utóbbi időben azt tapasztalták, hogy a könyv-

tár személyes látogatottsága csökkent, ám az online forgalom megnőtt. 2006 januárjában ezért egyetértettek a referenz szolgálat online kibővítésének ötletével. Az informatikus könyvtáros kutatni kezdte, hogy milyen technológia a leghasználhatóbb, a legkönnyebben bevezethető és megtanulható. A választás a sokfelhasználós azonnali üzenetküldést támogató Trillian platformra esett. Használata ingyenes, és a professzionális változat is olcsó, üzenetváltáson kívül linkek és fájlok megosztására is alkalmas, népszerű, összefér az aktuális böngészővel, támogatja a három legnépszerűbb IM klienst: a Yahoo! Messengert, az AOL Instant Messengert, és az MSN Messengert. A három tájékoztató könyvtáros képzése 2 órát vett igénybe. Március 31-én reggel kilenckor üzemkészen állt az IM szolgáltatás, és tizenhét perccel később megérkezett az első referenz kérdés. Azóta pedig egyre közkedveltebb.

Az addigi intranetet, mely a hálózaton megosztott, faszervezetben felépülő mappák rendszeréből állt, a Hive dinamikus tartalomkezelő rendszerre épülő wiki váltotta fel. Nagy előnye, hogy a szövegfájlokra kívül képeket, prezentációkat, PDF dokumentumokat, audio és video fájlokat is tartalmazhat, és ezek visszakeresését is egyszerűvé teszi. A wiki automatikusan rögzíti és indexeli a regisztrált felhasználóktól származó összes tartalmi változtatást.

Miután emellett döntöttek, már csak a rendszer-

követelmények, az adatkezelés és a biztonság részletkérdéseit kellett átgondolni, és a megfelelő wikit kiválasztani. A Twiki platform mellett döntöttek: húsz órát áldoztak a wiki felépítésére és a főmenük kialakítására. A cél az volt, hogy az új intranet átlátható, mindenki által kezelhető és együttműködésre alkalmas munkaeszköz legyen. Négy hónap és néhány emlékezetfrissítő képzés után mindenki felfedezte már az együttműködésre alapozott, kreatív web erősségeit, a benne rejlő lehetőségeket.

A következő látványos újítás a Google Mapsnek köszönhető interaktív dinamikus webtérkép volt. A roppant egyszerű eljárással kialakított webtérkép segítségével a használók megtervezhetik útvonalukat, és bárholnan könnyedén eljutnak az egészségtudományi könyvtárba, vagy a Stony Brook Egyetem bármely egyéb épületéhez.

A hallgatók körében is nagy közkedveltségnek örvend a Flickr. Az ingyenes közösségi képmegosztóban a használók serege gyűjti, indexeli, rendezi és teszi elérhetővé mások számára saját digitális fotóit. Egy könyvtár számára kiváló promóciós eszköz: népszerűsítheti logóját, IM szolgáltatását, honlapját, megmutathatja a könyvtár épületét, a könyvtárosokat. A Flickr használata azt sugallja, hogy a könyvtár egy kényelmes, technikailag fejlett hely, mely kiváló forrásokkal rendelkezik a dinamikus munkához. Képet ad – a szó szoros értelmében – a könyvtár és a könyvtárosok munkájáról, konferenciákról, különleges eseményekről, oktató tevékenységéről. Jól mutatja azt is, hogy mennyire kész az együttműködésre a Flickr közösséget látogató könyvtárhasználókkal, könyvtárakkal, könyvtárosokkal és más érdeklődőkkel. Ezenkívül a lelkes közösség hasznos visszajelzéseket és jó ötleteket is ad. A hallgatók pedig élvezik és büszkeséggel tölti el őket, hogy a maguk készítette fotókat a könyvtár profiljához kapcsolódva is közkincsé tehetik.

A webes eszközök, mint az IM, a wiki, az interaktív térkép és a Flickr mindenképpen összhangban

áll a könyvtár hagyományos küldetésével: az emberek és információk összekapcsolásának feladatával. Ezt lehet hatékonyabbá tenni a webalapú közösségépítéssel, az együttműködéssel és az információ-megosztással.

(Fazokas Eszter)

07/220

COOMBS, Karen A.: Building a library Web site on the pillars of Web 2.0 = Comp.Lib. 27.vol. 2007. 1.no. 16-19.p.

Egy egyetemi könyvtári honlap átalakítása a Web 2.0 szempontjai szerint

Használoi szokások; Honlap; Számítógép-hálózat

A University of Houston könyvtári hálózatának honlapját korábban központilag szerkesztették, ami egyrészt időigényes egyeztetést igényelt, másrészt az elavult információk nem kerültek le időben. A rugalmatlan szerkezet miatt a könyvtárosok és az egyetemi hallgatók nem kapcsolódhattak be a szerkesztésébe.

A kritikai észrevételek és az informális igénykutatás nyomán a szerkesztők arra a gondolatra jutottak, hogy a honlap szerkesztését és működtetését a Web 2.0-ból kölcsönvett módszerekkel kellene megoldani. Ez egyrészt technológiai, másrészt szemléletbeli váltást jelent. A Web 2.0 technológiája lehetővé teszi az információk online létrehozását és közös használatát, a beszélgetést, az interakciót, a dinamikusságot, rugalmasságot és az alkalmazkodást.

A Web 2.0 szellemében szerkesztett honlap mint szolgáltatás a következő alappilléreken nyugszik:

1. Radikális decentralizáció – A tartalom egyes részeinek legyen gazdája, aki azokat gondozza és azokért felelősséget visel. Ehhez megfelelő tartalomkezelő rendszert bocsátottak rendelkezésre, és a munkatársakat kiképezték a használatára. Bárki bármilyen változtatást végrehajthat, de az oldal gazdájának jóváhagyása szükséges a változtatás életbelépéséhez.

2. Lazán kapcsolódó kisebb részek – A tartalomkezelő rendszer nyílt forrású szoftvert használ, moduláris szerkezetű, alkalmas a legkülönbözőbb típusú tartalmak közreadására. A tartalmak a honlap bármelyik részén „újrahasznosíthatók”, bármilyen kombinációban újraközölhetők.
3. Állandó „béta” állapot – A honlap nincs lezárva, állandóan fejlődik a használói vélemények alapján. A tartalomkezelő rendszerről weblogok és wikik segítségével lehet véleményt nyilvánítani. Az új szolgáltatások bevezetése igen gyorsan megtörténhet.
4. Tetszés szerint variálható tartalom – A könyvtári tartalmak beépíthetők az egyetem más weblapjaiba (tanszékek, oktatási anyagok). Kísérleteznek a könyvtári katalógusból és más adatbázisokból származó információk integrálásával.
5. A használó aktív hozzájárulása – A könyvtárhasználati képzéshez wikit indítottak, amelynek keretében a hallgatók a könyvtárosokkal együtt szerkesztik a tartalmat. Nagy az érdeklődés az iránt is, hogy a katalógusban leírt művekhez ismertetést lehessen fűzni. Hasonló célok mozgatják a könyvtár részvételét az egyetem digitális archívumának (FAR) és oktatási eszközök letéti helyének (LOR) programjában.
6. Vonzó szolgáltatások a használók számára – Interaktív és együttműködési lehetőségek (wikik, üzenetek, csevegés), a honlap testreszabása.

(Hegyközi Ilona)

Lásd még 152, 165, 175, 183, 199-200, 206, 209, 217, 229, 234-235, 237-238

Közgazdasági tájékoztatás

Lásd 237

Könyvtártudományi, informatikai tájékoztatás

07/221

BLESSINGER, Kelly - FRASIER, Michele: Analysis of a decade in library literature: 1994-2004 = Coll.Res.Lib. 68.vol. 2007. 2.no. 155-169.p. Bibliogr. jegyzetekben.

Egy évtized könyvtári szakirodalmának elemzése (1994-2004)

Felmérés; Folyóirat -könyvtári; Hivatkozás

A tanulmány célja, hogy egy évtized (1994-2004) szakirodalmát áttekintve elemezze, milyen trendek jellemezték a könyvtár- és információtudományi folyóiratok publikációit és hivatkozásait. A vizsgálat felderítette, melyek voltak a kiemelt kutatási területek és a leggyakrabban publikált témák az évek folyamán, és bemutatta az időszak legtöbbet hivatkozott szerzőit és cikkeit. Mindez lehetővé teszi a szakterület művelői számára a publikálási trendek követését, a kutatók számára pedig annak meghatározását, mely folyóiratok hozhatnak számukra felfedezést és elismertséget, és segítheti a könyvtárakat annak eldöntésében, mely témák élvezzenek prioritást az állománygyarapításban.

(Autoref.)

Társadalomtudományi tájékoztatás

Lásd 153

Oktatás információellátása

Lásd 186